

طراحی فضای پرورشی و فراغتی برای کودکان اوتیسم با رویکرد رشد اجتماعی

www.ketab.ir

مهندس فریبا فتحی پور الهرد

مهندس زهرا علی نیا

مهندس زهرا داودی

سرشناسه	: فتحی پور الهرد، فریبا، ۱۳۶۷-
عنوان و نام پدیدآور	: طراحی فضای پرورشی و فراغتی برای کودکان اوتیسم با رویکرد رشد اجتماعی/فریبا فتحی پورالهرد، زهرا علی نیا، زهرا داودی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات حانون، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۰۹ ص.: مصور(رنگی)، جدول، نمودار.
شابک	: 978-622-300-051-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۳۰۱] - ۳۰۹.
موضوع	: معماری و کودکان درخودمانده
	: autistic childrenBarrier-free design for*
	: معماری و کودکان در خودمانده -- ایران
	: autistic children -- IranBarrier-free design for*
	: کودکان درخود مانده -- آموزش و پرورش
	: Autistic children -- Education
	: کودکان درخود مانده -- ایران -- آموزش و پرورش
	: Autistic children -- Education -- Iran
	: کودکان درخودمانده -- ایران -- جنبه های اجتماعی
	: Autistic children -- Social aspects -- Iran
	: فضا در معماری -- جنبه های روان شناسی
	: Space (Architecture) -- Psychological aspects
	: فضا در معماری -- ایران -- جنبه های روان شناسی
	: Space (Architecture) -- Psychological aspects -- Iran
شناسه افزوده	: علی نیا، زهرا، ۱۳۷۲-
شناسه افزوده	: داودی، زهرا، ۱۳۶۷-
رده بندی کنگره	: NA ۳۵۴۵
رده بندی دیویی	: ۷۳۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۸۸۳۲۲

طراحی فضای پرورشی و فراغتی برای کودکان اوتیسم با رویکرد رشد اجتماعی

ناشر: انتشارات حانون

نویسندگان: مهندس فریبا فتحی پور الهرد، مهندس زهرا علی نیا، مهندس زهرا داودی

صحافی: حانون

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۰۰-۰۵۱-۵

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۵۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۱۹.....	پیش گفتار.....
۲۱.....	مقدمه.....
۲۲.....	مطالعات انجام شده در این زمینه.....
۲۵.....	تعاریف.....
۲۷.....	فصل اول: کودک و اهمیت رشد آن.....
۲۹.....	مقدمه.....
۳۰.....	کودک.....
۳۱.....	ویژگی های فیزیکی، اجتماعی، و روانشناسی کودک.....
۳۲.....	رشد کودک.....
۳۳.....	نیازهای دوره کودکی.....
۳۵.....	کودک و خانواده.....
۳۶.....	کارکرد اهمیت خانواده در بعد تربیت کودک.....
۳۶.....	نقش های مهم خانواده در تربیت فرزند.....
۳۸.....	کارکردهای خانواده.....

۳۹.....	روانشناسی محیطی.....
۴۰.....	علل روند ایجاد توسعه روانشناسی محیطی.....
۴۱.....	طراحی برای کودکان.....
۴۲.....	تعریف محیط.....
۴۲.....	محیط های مناسب برای کودکان.....
۴۶.....	مقیاس کودک.....
۵۱.....	فصل دوم: نقش اهمیت محیط در یادگیری کودکان.....
۵۳.....	مقدمه.....
۵۴.....	ویژگی های فضای مناسب برای کودکان.....
۵۶.....	تعریف بازی.....
۵۸.....	اهمیت بازی در رشد کودک.....
۶۰.....	نکات مهم در طراحی فضای بازی مختص کودکان.....
۶۱.....	تعریف اوتیسم.....
۶۲.....	تاریخچه اوتیسم.....
۶۷.....	علائم شایع رفتار اوتیسم.....
۶۷.....	مشکلات ارتباطی این بیماران.....
۶۷.....	طیف های اوتیسم.....
۶۹.....	علل بروز اوتیسم.....
۷۰.....	انواع درمان برای کودکان اوتیسم.....
۷۴.....	بازی و تعامل اجتماعی در کودکان دارای اوتیسم.....
۷۵.....	زمین بازی برای کودکان مبتلا به اوتیسم.....

فصل سوم: نقش بازی در درمان کودک مبتلا به اوتیسم	۷۷
انواع بازی	۷۹
الف- بازی و موسیقی	۷۹
۲- آب درمانی	۸۱
۳- شن بازی	۸۱
۴- استخر توپ	۸۴
۵- استخر دلفین ها	۸۵
۶- باغ درمانی	۸۶
۷- تپه های تونلی	۸۸
۸- تاب	۸۹
۹- مسیرهای موزائیکی	۸۹
۱۰- حلقه های طبیعت	۹۰
۱۱- فضای برای نگهداری حیوانات	۹۱
طراحی محیط مناسب برای کودکان اوتیسم	۹۲
عوامل مؤثر در طراحی فضاهای برای کودکان اوتیسم	۹۴
مولفه های مؤثر در طراحی فضاهای آموزشی و پرورشی و فراغتی مناسب برای کودکان اوتیسم	۹۵
نکاتی در رابطه با طراحی فضاهای پرورشی و فراغتی برای کودکان اوتیستیک	۱۰۰
بررسی نظرات اندیشمندان و متفکرین درباره طراحی فضای پرورشی و فراغتی برای کودکان اوتیسم	۱۰۱
ماریا مونتسوری (Maria Montessori)	۱۰۱
ژان پیاژه (Jean Piaget)	۱۰۲
هوارد گاردنر (Howard Earl Gardner)	۱۰۴

- هفت گروه اصلی توانایی شناختی انسان از نظر گاردنر ۱۰۵
- زیگموند شلومو فروید (Sigmund Schlomo Freud) ۱۰۸
- اریک اریکسون (Erikson's personality theory) ۱۰۸

فصل چهارم: کتاب شناسی ۱۱۱

کتاب شناسی درباره طراحی فضای پرورشی و فراغت برای کودکان اوتیسم با رویکرد رشد اجتماعی ۱۱۳

بررسی کتب درباره طراحی فضای پرورشی و فراغت برای کودکان اوتیسم با رویکرد رشد اجتماعی ۱۱۳

اوتیسم، بازی و تعامل اجتماعی ۱۱۳

معماری و اوتیسم ۱۱۴

معماری عامل شفا بخش برای کودکان اوتیسمی ۱۱۴

طراحی داخلی برای اوتیسم از کودکی تا بزرگسالی ۱۱۴

بررسی پایان نامه ها درباره طراحی فضای پرورشی و فراغت برای کودکان اوتیسم با رویکرد رشد اجتماعی ۱۱۵

طرح معماری برای کودکان اوتیسم با رویکرد بهبود روابط اجتماعی در منطقه ۲۲ تهران ۱۱۵

طراحی مرکز فرهنگی- آموزشی کودکان اوتیسم با رویکرد باغ درمانی در شهر اردبیل ۱۱۶

عنوان بررسی تأثیر شرایط محیطی بر فرآیند کودکان مبتلا به اوتیسم در طراحی داخلی مرکز آموزشی درمانی ۱۱۸

مجموعه آموزشی و تفریحی کودکان اوتیسم با رویکرد اصلاح الگوی رفتاری ۱۱۹

بررسی مقالات درباره طراحی فضای پرورشی و فراغت برای کودکان اوتیسم با رویکرد رشد اجتماعی ۱۲۰

تحلیل با عنوان وضعیت معماری مرکز آموزشی کودکان مبتلا به اوتیسم مطالعه موردی: ۳ مرکز اوتیسم در شهر اصفهان در سال ۱۳۹۴ ..... ۱۲۰

پیش گفتار

امروزه با توجه به افزایش روز افزون کودکان مبتلا به اوتیسم، به ویژه در ایران، نیاز به طراحی فضاهایی متناسب با نیاز این کودکان بسیار مشهود است. فضاهایی که بتوانند علاوه بر ایجاد آسایش برای کودکان، محیط مناسبی را برای رشد فکری و اجتماعی آن ها فراهم کنند. [۱] زیرا اغلب توجه کمتری به آنها می شود. معماران، علاوه بر روانشناسان، وظیفه دارند محیطی مناسب برای افراد مبتلا به اوتیسم ایجاد کنند، به طوری که اقلیت ها می توانند با مشاهده و ادغام اطلاعات محیطی معماری و روانی به آینده کودکان اوتیسم پاسخ دهند. [۲]

در کشور ما، به دلیل عدم آشنایی با اوتیسم، مراکز آموزشی موجود غیر استاندارد هستند و فقط مشغول تغییر کاربری ساختمان و تبدیل آن به این مراکز هستند که نیازهای کودکان مبتلا به اوتیسم و شهرها اغلب فاقد این امکانات هستند. در ایران ۴۹ مدرسه ویژه کودکان مبتلا به اوتیسم وجود دارد که ۷ مدرسه پسرانه و تنها یک مدرسه دخترانه در تهران دایر است. فضایی که برای کودکان است باید متناسب با رشد کودک و شخصیت و ویژگی های جسمی و روحی آن ها باشد محیط باید مناسب کودکان اوتیسمی باشد تا آن ها به راحتی حرکت کنند و در آن احساس آرامش کنند و همچنین محیط از نظر آن ها قابل پیش بینی و کنترل باشد و در مقیاس کودک طراحی شود. موضوع در نظر گرفته شده، طراحی فضای پرورشی و فراغتی مخصوص کودکان دارای اختلالات طیف اوتیسم است. مجموعه پرورشی و فراغتی برای کودکان

دارای اختلالات اوتیسم به منظور رشد اجتماعی آن‌ها از طریق بازی و تجربه‌های محیطی است، که روند یادگیری و آموزش آن‌ها با دیگر کودکان هم‌سن خود متفاوت است. این مجموعه تمامی امکانات لازم را برای ایجاد محیطی کارآمد و متناسب با نیازهای خاص این کودکان فراهم می‌آورد تا آن‌ها را برای ورود به اجتماع آماده کنند. به نحوی که آنان نیز بتوانند از حداکثر استعداد خود بهره ببرند.